

Lenkin vzgojni kotiček

Ste se znašli pred vzgojno dilemo? Vam otrok želi nekaj povedati, pa ne razumete njegovega jezika? Vaša vprašanja in dileme lahko pošljete socialni pedagoginji Alenki Žavbi. Z dolgoletnimi izkušnjami pri delu v vrtcu, vodenju »lenkarij« in seveda tudi z osebnimi izkušnjami iz svoje družine vam bo svetovala in pomagala najti pravo smer. Pišete ji lahko na lenkarije@gmail.com.

Nekateri najbolj aktualni odgovori pa bodo objavljeni tudi v reviji.

Vzgoja za življenje,

Če želimo vzgajati, se je dobro vprašati, kakšne otroke želimo vzgojiti. To je danes, ko ni tako jasnih družbenih odgovorov, kaj je prav in kaj ne v zvezi z vzgojo naših malčkov, prava nočna mora. Včasih je bila družba močna opora staršem pri vzgoji, danes pa smo starši prepuščeni lastni presoji, kaj je prav in kaj ne. Vsaka vzgoja je vzgoja za življenje. Z vsakim našim dejanjem brusimo ali krušimo naše male diamante. Vsi družinski dogodki se zapišejo v izkušnje, s katerimi so otroci oboroženi, ko se prično sami soočati z resničnim življenjem. Vsakdo vzgaja tako, kot v tistem trenutku najbolj zmore ali zna.

Danes so otroci male enciklopedije. Triletniki mi razlagajo o velikem poku, kroženju vode, prevodnikih in izolatorjih elektrike, mikrobih in bakterijah, glavnih mestih Evrope, večina petletnikov pa že pozna vso abecedo. Ne le štejejo, ampak znajo že preprosto seštevati in odštevati. Ponosno štejejo po angleško in tekmujejo, kdo pozna več besed v tujih jezikih. Če jim česa ne znam odgovoriti, me samozavestno napotijo na internet: »Lenka, poglej na Google, če ne veš točno.« Ne le da so polni informacij, celo vedo, kje informacije pridobiti, če česa ne vedo. S tem seveda ni nič narobe, dokler ti isti otroci ne pričnejo jokati, ko si morajo sami obleči bundo, ko si morajo razrezati meso za kosilo, ko zvečer ne zmorejo zaspiti brez prisotnosti enega od staršev, ko ... spisek postaja že nevarno dolg.

Starši v želji, da otrokom nudimo še več znanja in dobrin, pozabljamo na osnovne otrokove potrebe – potrebo po pripadnosti, zaupanju vase ter potrebo po samostojnosti. V prvih letih življenja naših otrok naj bo naše notranje vodilo: ali otroku omogočam izkušnje, s katerimi pridobiva občutek resnične pripadnosti naši družini, s katerimi pridobiva pozitivno samopodobo in postaja samostojno bitje. Naj naštejemo

življenje – za ki ni pravljica

nekaj stvari, ki so v prvih letih življenja veliko bolj pomembne kot poznavanje črk in števil, pa ne zato, da bi nas, starše – z menoj vred –, spravila v slabo voljo. Starši smo tisti, ki lahko prav ta trenutek prevetrimo lastne vrednote in dejanja ter se usmerimo v tisto, kar se nam v odnosu do naših otrok zdi bolj pomembno. Želimo poslušne ali odgovorne otroke? Želimo samostojne otroke ali otroke, ki stalno potrebujejo pomoč drugih? Želimo kritične otroke ali otroke, ki slepo sledijo navodilom?

Če nam v predšolskem obdobju uspe, da naši otroci poleg spretnosti informiranja osvojijo še sledeče spretnosti, smo gotovo na dobri poti:

... da znajo poskrbeti zase, če jih zebe ali jim je vroče: se znajo obleči, sleči,

preobleči, zložiti obleko, pospraviti obleko ...

... da znajo poskrbeti zase, če so lačni: znajo v kuhinji poiskati sadje, olupiti banano, odpreti jogurt, maslo, med; si namažejo maslo in med ...

... da znajo poskrbeti zase, če so umazani: si znajo umiti roke, se stuširati, obrisati, umiti zobke, obrisati ritko ...

... da znajo prepoznati, da so utrujeni in zaspani ...

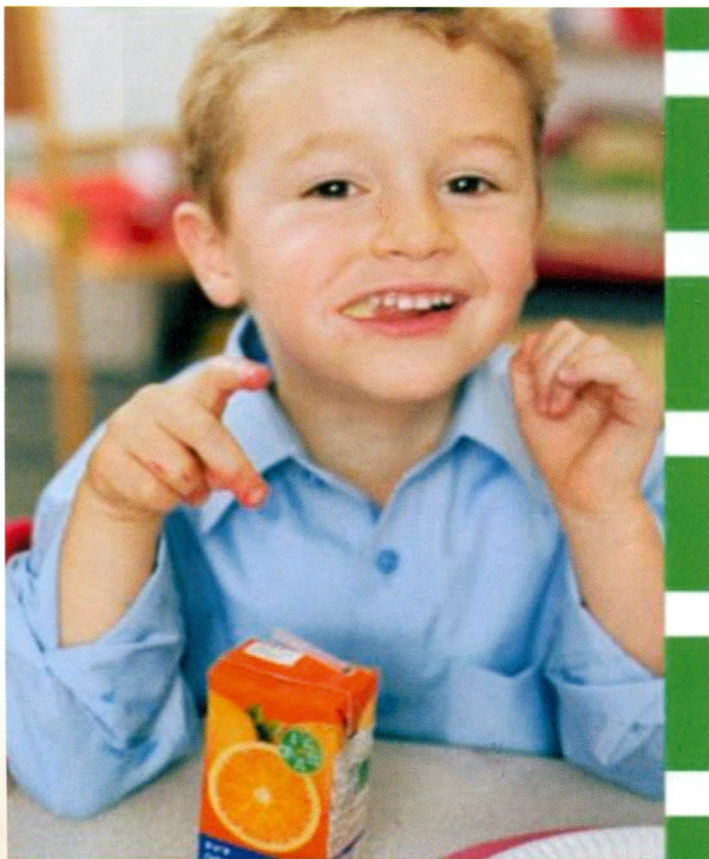
... da znajo poskrbeti zase, če so negotovi: znajo prositi za pomoč, znajo poklicati po telefonu vsaj enega od ožjih članov družine, se znajo postaviti zase in povedati, da jim nekaj ni všeč ...

... da se zavedajo, da so pomemben

član gospodinjstva, ki ima svoje naloge: predšolski otroci zmorejo odnesti smeti, pometati, sesati, pobrisati mizo, pospravljati posodo, obešati in zlagati perilo, preobleči posteljnino, pospraviti igrače in svojo sobo, zalivati rože, pomagati pri nakupovanju ...

... da znajo biti vztrajni: se znajo truditi, da osvojijo nove spretnosti, dokončajo delo ali igro, ki jo pričnejo, ne obupajo takoj, kadar niso "prvi", znajo zmagovati in izgubljati, znajo počakati, znajo dati prednost drugim ...

... da znajo prisluhniti sebi in drugim: znajo prepoznati lastno počutje, znajo primerno povedati, kako se počutijo, prepoznajo in opazijo čustva ali razpoloženje drugih, skrbijo za sebe in druge,

FOODBOX BENTO

DOHITITE SODOBNI TEMPO
IN BODITE V KORAKU S ČASOM

PRIPRAVITE **MALICO ZA V ŠOLO, ZA NA DELO,**
ZA DRUŽINSKI PIKNIK ALI ZA POTOVANJE
V SODOBNO OBLIKOVANI IN LAHKO PRENOSLJIVI
POSODI **LAPTOP LUNCHES**

FoodBox·si

WWW.FOODBOX.SI // INFO@FOODBOX.SI

... da znajo in si upajo spraševati, raziskovati ...

... da znajo upoštevati pravila in meje, ki jih postavljajo drugi, ter da znajo postaviti svoje meje ...

... da znajo spoštovati starše in druge odrasle ...

... da se zavedajo, v čem so posebni in so na to ponosni ...

... da opazijo različnost in drugačnost, se ji čudijo in jo brez predsodkov sprejemajo kot del tega sveta.

In kako to doseči? Lažje napisati kot storiti, pa vendar nekaj idej.

Namesto da so otrokovi popoldnevi polni interesnih dejavnosti, jim namenimo lastni čas.

Dovolimo jim, da počnejo stvari, ki jih počnemo »odrasli«: naj kuhajo z nami, naj nakupujejo z nami, naj kosijo travo z nami, naj umivajo avto z nami, naj se z nami smejejo, naj z nami jočejo in naj se z nami dolgočasijo. Otroci uživajo, če se čutijo koristne, kadar lahko počnejo stvari zase ali za druge.

Ne odstopajmo oz. vztrajajmo pri zahtevah o osnovni otrokovi skrbi zase – ne oblačite otrok, ker se vam mudi, ne reagirajte na vsako njegovo solzo, otroci naj jedo sami brez vaše pomoči, ne obljublajte nagrade za tista vedenja, ki morajo biti otroku samoumevna.

Karkoli bomo naredili namesto otroka, kar bi on lahko naredil že sam, mu s tem sporočamo, da smo od njega bolj pomembni in da je on nesposoben ter odvisen od nas – takšen tudi postane in ostane celo takrat, ko rečemo, da bi bil že čas, da se odseli od doma.

V naši komunikaciji z otroki pa naj nad ukazi prevladujejo vprašanja, ki otroka usmerjajo do lastnih rešitev – otroka učimo, kako naj misli, in ne, kaj naj misli. Vso pravico ima misliti drugače od nas. Nad kritiziranjem naj prevladujeta podpora in spodbujanje, nad obtoževanjem in pritoževanjem poslušanje, nad zastraševanjem sprejemanje in zaupanje ter nad kaznovanjem spoštovanje.

Predvsem pa je »fer« do naših otrok, da smo do njih realni. To pomeni predvsem, da otrokom dovolimo, da sami izkusijo posledice svojih dejanj, ker mu le tako omogočimo iskreno in resnično učno situacijo. Kdo v vaši družini opravlja domače naloge? Zakaj ne dovolite, da posledico neopravljene domače naloge nosi otrok? Življenje ni pravljica, zato je nepravilno, da jim življenje skrivamo pred njegovo realnostjo – ne prizanašajmo otrokom, češ, saj »so še otroci«, »saj bodo prehitro zrasli«. Tako jim resnično škodimo, saj kasneje že ob manjših zunanjih zahtevah doživljajo prevelike frustracije, s katerimi se ne znajo soočiti. Življenje jim predstavimo njim razumljivo, a ne izkrivljeno.

Če otrok živi v kritiki, se nauči obsojanja.

Če otrok živi v sovražnosti, se nauči bojevanja.

Če otrok živi v zasmehovanju, se nauči sramežljivosti.

Če otrok živi v strahu, se nauči zaskrbljenosti.

Če otrok živi v zasramovanju, se nauči občutka krivde.

Če otrok živi v strpnosti, se nauči potrpežljivosti.

Če otrok živi v sprejemanju, se nauči ljubezni.

Če otrok živi v odobravanju, se nauči imeti sebe rad.

Če otrok živi v priznanju, se trudi dosežati dovršenost.

Če otrok živi v iskrenosti, se nauči, kaj je resnica.

Če otrok živi v poštenju, se nauči, kaj je pravica.

Če otrok živi v varnosti, zaupa sebi in drugim okrog sebe.

Če otrok živi v prijateljstvu, se nauči, da je svet prijeten prostor, v katerem lahko živimo, se ljubimo in smo ljubljene.

